

"Det hade jag ingen aning om"

"Uti verkstan slamrades med verktyg bråttom hade alla kameramän "

Med denna travesti av Anna-Maria Lenngrens dikt skulle man kunna beskriva den brådska som rådde på F 11 inför FVÖ (Flygvapenövningen) 1956. Ett nytt kamerasystem hade tagits fram och nu gällde det att hinna montera in det och pröva det så det kunde få sitt elddop under FVÖ. Kameran benämndes Ska 16 och var en låghöjdskamera med liten brännvidd och extremt hög bildhastighet (4 eller 8 bilder/sek). Det blev 1. divisionen, som fick sina S 29:or utrustade med denna nymodighet.

Eftersom kamerasystemet blivit klart alldeles innan FVÖ, var det inte många utom flygdirektör Arman och hans medhjälpare som kände till nyheten. Och så 1, divisionens förare och tekniker förstås. Divisionen blev under FVÖ förlagd till F 12, Kalmar och tillhörde en B-styrka med huvudsaklig inriktning att spana mot mål i Mellansverige. Redan första övningsdagen fick 1. div order från högkvarteret att bl.a. utspana flygbaserna Tullinge, Nyköping och Bråvalla med avseende på beläggning. Väderutsikterna var inte de allra bästa: låga moln och nedsatt sikt. Divch bedömde emellertid sikt och molnhöjd tillräckliga för att med det nya kamerasystemet kunna lösa uppdragen. Han beordrade tre förare att i tre-grupp flyga på lägsta höjd till Bråvikens mynning. Därefter skulle fältflygare Jönsson utspana Tullinge, fanjunkare Molander Nyköping och fältflygare Claesen Bråvalla. Alla tre återvände lyckligt och väl till Kalmar. Vädret vid Tullinge var tyvärr så dåligt att det ej gick att komma fram dit. Men de två övriga uppgifterna hade lösts och flygbaserna var fotograferade - med enastående bra resultat dessutom: jakt i högsta beredskap, flygplan i klargöringsområden och vid hangarer. Förarna hade emellertid knappt hunnit landa förrän divch fick ett ilsamtal från spaningschefen (Abo) i högkvarteret. Det blev ord och inga visor: "Hur i helsike kunde divch beordra flygning i ett så dåligt väder? Visste inte divch att det var utfärdat QGO (d v s start- och landningsförbud) för de här flygbaserna?" Trots att divch försökte förklara att spaningsplanen varken skulle landa eller starta, upphörde inte spaningschefen med sina bannor. Ordflödet snarare till- än avtog. Divch sköt med jämna mellanrum in att spaningsplanen löst sina uppgifter. Och att de till och med fotograferat flygbaserna och att flygfotona snart var klara. Först då märktes en förändring hos spaningschefen. "Fotograferat?" "Hur har det gått till?" "Resultat klart?" Nu var alla förmaningar som bortblåsta och divch kom till nåder igen. Ja, han var näst intill toppen. Kunde bara sedan bilderna levereras till högkvarteret före stabsgenomgången för Flygvapenchefen, skulle succén var klar. Och även detta klarade div av.

De tolkade bilderna väckte stor förundran och beundran. Ingen i högkvarteret hade ens hört talas om det nya kamerasystemet. Avslutningsvis kan väl tilläggas att detta system väckte berättigad uppmärksamhet även då våra spaningsplan deltog i den s.k. Kongo-krisen.

Fotoingenjör
Åke Jakobsson